

BOK

AMAZONS
GUDER

Amazon har sikret seg rettighetene til å vise TV-serien «American Gods», basert på Neil Gaimans roman. Det melder Deadline.com. Serien blir tilgjengelig for

Amazon Prime-medlemmer i Tyskland, Østerrike, Storbritannia og Japan neste år. På rollelista står folk som Ian McShane, Ricky Whittle og Gillian Anderson.

Neil Gaiman
FOTO:
NTB SCANPIX

Tre åpninger mot Frankrike

DENNE UKA KOM Simone De Beauvoirs bok «Alderdommen» ut på norsk. Utgivelsen er et av flere symptomer på interesse i det litterære miljøet for franske, kvinnelige forfattere fra etterkrigstidas gullalder innen fransk litteratur. En av de første som markerte seg i denne epoken, var Nathalie Sarraute (1900-1999). I 1939 utga hun sin banebrytende bok «Tropismer», som hun skrev allerede i 1934.

FREDRIK
WANDRUP

fwa@dagbladet.no

KOMMENTAR

BOKA TIL SARRAUTE ble et frampek mot den såkalt nye roman, le nouveau roman, en av de viktigste arenaene for eksperimentell litteratur i Europa på 1950- og 1960-tallet. Vil du vite mer om dette, bør du lese boka «Storm i et vannglass» (Solum 2016) av Elin Beate Tobiassen, med undertittelen «nøkler til Nathalie Sarroutes forfatterskap». Hun konsentrerer seg om åtte bøker, alle oversatt til norsk. Tobiassen har selv oversatt den ferskeste, den originale og elegante «Bruken av ord» (Solum 2016), opprinnelig utgitt i 1980.

OM BOKA «TROPISMER» skriver Tobiassen: «Sarraute skjærer bort alle forstyrrende elementer for å konsentrere seg om det som for henne er det viktigste: Individenes ørsmå sinnsbevegelser - tropismene. De spesielle fornemmelsene skildres her litterært for første gang, og skulle siden vise seg å bli selve hovedsubstansen i forfatterens øvrige prosatekster, romaner og teaterstykker.»

ALLEREDE I 1960 kom «Tropismer» på norsk. Den ble utgitt i en serie som blant litterater har legendestatus; Cappelens Upopulære Skrifter. Her kom en rekke viktige bøker knyttet til fransk litteratur, Albert Camus' «Myten om Sisyfos», Jean-Paul Sartres «Eksistensialisme er humanisme», Paul Valerys «Europas åndelige krise», André Gides «Tesevs», Roland Barthes «Litteraturens nullpunkt», Alain Robbe-Grilletts «For en ny roman» og Simone De Beauvoirs «Eksistensialismen og den borgerlige snusfornuft». Alt sammen originalutgivelser, i karakteristiske, uinbundne utgaver med brun skrift på ren, blekgul bunn. Hvem holder på med slike antisnobbet bokserier i dag?

VEL, VIDARFORLAGET skal ha honnør for å utgi den tjukke «Alderdommen» («Le Vieillesse», 1970), en av flere bøker av De Beauvoir (1908-1986) som er kommet de siste åra. Dette er hennes utforskning av synet på alderdommen og den ydmykende behandlingen av eldre mennesker gjennom tidene. Uaktuelt? Ikke akkurat. Hennes mest oppsiktsvekkende verk, «Det annet kjønn» (1949), ble utgitt av Pax i 1970, og siden er både den prisvinnende romanen «Mandarinene» (1954) og en rekke av hennes interessante memoarbøker oversatt til norsk.

MARGUERITE DURAS (1914-1996) er den franske forfatteren fra denne epoken som har vært mest påaktet i Norge de siste åra, med små «bestselgere» som «Å skrive» og «Stedene». Nylig kom enda en bok av samme type, «Sommeren 80» (Heinesen). Boka består av ti spalter som Duras skrev for avisa Libération i 1980, tekster som synes å oppstå fra ingenting og på mirakuløst vis bli til noenting. Sånn kan det faktisk gjøres. Så lett, og så vanskelig.

«HVEM HOLDER PÅ MED SLIKE ANTISNOBBETE BOKSERIER I DAG?»

Endelig en krim der alt klaffer.

Hevn og reinsp

D KRIM

Unni Lindell

«Jeg vet hvor du bor»
Aschehoug

Befriende profesjonell.

Anmeldt av: CATHRINE KRØGER
catkroe@online.no

Unni Lindells første bok om Marian Dahle er et blinkskudd – skrevet i et språk som både bever og lever.

«Cato hadde forfalt på disse månedene, det så hun nå; det grå håret var blitt tynnere, ansiktet enda mer markert. Han var femtiåtte og måtte vel snart pensjonere seg, men han holdt krampaktig på stillingen som etterforskningsleder ved Voldsavsnittet», heter det om den nå avdankede krimhelten Isaksen, som vi har fulgt gjennom Lindells ti bøker. Han har en perifer, og ikke så flatterende rolle i denne boka, som forhåpentlig bare er første bok av mange om makkeren Marian Dahle.

Sparer ikke på kruttet

Den nevrotiske og egenrådige koreanskfødte Dahle ble introdusert i «Honningfellen» (2007) og nesten drept da hun ble tvunget inn i en krematorieovn i «Brudekisten» (2014). Halve ansiktet er dekket av et arr, hun har blitt folkesky, er sykemeldt og bor med den gamle hunden sin i et dragehus på Frogner. Der drikker hun gin og tygger piller, inntil hun får en telefon fra Cato Isaksen. Han tilbyr henne jobb i en nystartet cold case-gruppe, sammen med den pensjonerte politipsykiateren Karsten Tønnesen. Den første saken dreier seg om fem år gamle Thona, som forsvant i parselhagen ved Geitmyrsveien 15 år tidligere.

Unni Lindell sparer ikke på kruttet, og er generøs med både ingredienser, typer og plott. Hun gir oss ulike parallellfortellinger, og spesielt i begynnelsen må leserne holde tunga rett i munnen. Da følger vi blant annet sossegutten Andreas, som blir kidnappet av

to motorsykler og ført til en avsidesliggende gård, der det venter et fryktelig torturedskap. Vi mer enn aner at dette blir en uhyggelig affære.

Creepy og grotesk

Parallelt følger vi narkomane Glenn, storfornøyd etter å sneket seg inn på et sykehjem og rippet fra de gamle. Han var engang mistenkt for mordet på Thona, fordi den lille jenta lekte i parselhagen til hans ekstremt sjuskete mor. Vi møter også Thonas mor. Hun er lege på en psykiatrisk døgnavdeling, men nærmest som død innvendig etter å ha grublet i femten år på hvor datteren kan være. Og så følger vi altså Marian Dahle i tårnhuset, som mener seg forfulgt, noe vi lesere ikke riktig vet om vi kan stole på, paranoid og ikke alltid edru som Dahle er.

Temaene er som de ofte er hos Lindell. Overgrep mot barn, som igjen blir overgripere. Bibelsk hevn og reinspikka galskap, med creepy og groteske detaljer. Ikke akkurat originalt, men det er så uhyre profesjonelt og nervepirrende snekret sammen. Vi følger de perverterte bibelske hevnerne, men kjenner ikke deres identitet. Det blir flere ofre. Isaksen har den grusomme saken. Dahle aner sammenhenger, men blir ikke tatt alvorlig. Lindell porsjonerer ut avsløringer så vi stadig tror vi har en løsning, men så har hun en ny vri, og plottene tar hele tiden uventede vendinger. Den spenningsstette avslutningen byr på noen virkelig store overraskelser.

Maner fram lukter og lyder

Nevrotiske Marian Dahle og den joviale sofaradikaleren Tønnesen fungerer fint sammen. Det lover godt for framtidige bøker med duoen. Vi får bare håpe Dahle etter hvert får orden på privatlivet sitt. Her burde Lindell stramme litt inn, for om det blir mer katastrofalt, mister krimhelten troverdigheten. Avslutningen kan tyde på at det finnes lysning også der.

Aller best: Etter å ha lest meg inn i bokhøsten med en overdose stilistisk steindød krim, er det en lise å lese en krimforfatter som kan mer enn bare å sneke sammen et halvgodt plott. Lindell kan virkelig skrive. Hun lager stemning fra første side, maner fram lukter og lyder, skaper varierte personer som riktignok er ganske nevrotiske, men som i det minste har et indre liv og ikke er pappfigurer. Samtidig holder hun hele tiden tempoet oppe. Det er ikke ett dødpunkt i denne boka, og intensiteten sitter også i språket. Det er så konsentrert skrevet, så befriende profesjonelt.

«DET ER IKKE ETT DØDPUNKT I DENNE BOKA.»

NY HOVEDPERSON: Unni

D KRIM

Hans Olav Lahlum

«Sporvekslingsmordet»
Cappelen Damm

Steindød prosa.

Anmeldt av:
CATHRINE KRØGER
catkroe@online.no

Mangler liden-skap

Så livløst at det nesten er fascinerende.

Dette er det rareste jeg har lest på lenge. Ikke på grunn av innholdet, men stilen. Den er like steindød som likene i denne krimmen, som med fordel kunne hatt et mer spenningsplott.

Holmenkollen 13 januar 1973. En talentfullt syttenåring blir skutt